

– 670,9 грн., Погребищенському – 633,2 грн., Томашпільському – 578,6 грн. районах, найвищий рівень – у Могилів - Подільському – 378,3 грн., Жмеринському – 380,1 грн. районах. Заборгованість з виплати заробітної плати у галузях економіки області зменшилась за рік на 40%, разом з тим, станом на 01.01.2007 р. вона досягає 30,5 млн. грн.

Рівень життя населення визначається його працевлаштуваністю, тому основна увага приділялася створенню робочих місць та зменшенню рівня безробіття. Протягом 2007 р. в області створено 38,0 тис. робочих місць, з яких суб'єктами господарської діяльності з правом юридичної особи – 10,8 тис. осіб, фізичними особами – 27,2 тис. осіб. За сприянням служби зайнятості 1,9 тис. безробітних одержали одноразову виплату допомоги по безробіттю і організували підприємницьку діяльність, створивши для себе робочі місця і започаткувавши власну справу. Завдяки дотаціям з коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, роботодавцями Вінниччини створено 3,0 тис. додаткових робочих місць.

Невирішеним залишається питання «тіньової» зайнятості населення, тому 11 жовтня 2005 року розпорядженням голови облдержадміністрації було затверджено заходи щодо легалізації в області «тіньової» зайнятості населення, в результаті чого було виявлено численні факти не оформлення трудових відносин належним чином. Усунення цих порушень сприяло збільшенню рівня зареєстрованої зайнятості, зменшенню рівня безробіття та збільшенню надходжень до місцевих бюджетів.

Висновки. Важливою складовою соціально-економічної політики, що спрямована на зростання конкурентоспроможності економіки, є створення конкурентного ринку праці, аналогічного ринкам праці розвинутих країн світу. Зазначені питання є особливо актуальними на сучасному етапі інтеграції України у світову економічну систему.

Тому державна стратегія забезпечення ефективного використання робочої сили повинна охоплювати значну кількість компонентів, серед яких найважливішими є підвищення життєвого рівня і зайнятості населення, а саме:

- створення ефективних робочих місць у державному і приватному секторах економіки;
- проведення політики стимулювання й підтримки зайнятості;
- зростання платоспроможного попиту;
- забезпечення ефективного відтворення робочої сили шляхом гарантії основних соціальних показників і нормативів на рівні, не нижчому за прожитковий мінімум;
- відновлення відтворювальної та стимулюючої функції заробітної плати;
- формування раціональної структури грошових доходів і витрат населення в результаті змін в оподаткуванні особистих доходів та легалізації тіньової економіки;
- зменшення диференціації населення за рівнем життя;
- здійснення стратегії боротьби з бідністю.

Розроблення державної стратегії ефективного використання робочої сили й механізмів її реалізації є важливим важелем та рушійною силою подальшого соціально-економічного розвитку регіону.

Література

1. Закон України “ Про зайнятість населення” від 1991 року
2. Сучасний стан регіонального ринку праці / А. Є. Величко //АгроСвіт. – 2007. - №18. – с. 30 – 32
3. Статистичний щорічник Вінниччини за 2007 рік.

ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВТВО – ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

Тяннікова К. П.
Керівник: к.ю.н., доцент Письменна О.П

Розглядалися цілі, завдання та функції, проблеми формування системи господарського законодавства.

Розвиток національної економіки забезпечують господарські закони, сукупність яких є господарським законодавством. Господарським законам властиві економічний зміст і правова форма. Вони є оптимальними поєднанням економіки та права у процесі господарювання. Господарські закони зобов'язані розвивати економіку, вказувати їй шляхи і засоби вдосконалення, бути попереду економіки і визначати правила господарювання. Під ефективною економікою слід розуміти рентабельне виробництво. Що забезпечує внутрішній ринок національними товарами та високу якість життя громадян. Ефективність економіки залежить від якості, стабільності й конструктивності законодавства.

Спробуємо визначити законодавчу ефективність в економіці, становити пріоритетний вплив правових засобів на становлення й розвиток економічних процесів у країні, показати економіко – правовий взаємозв'язок змитою забезпечення виконання державних цільових програм, обґрунтувати необхідність адаптації господарського законодавства до правової системи Європейського Союзу, запропонувати заходи з підвищення ефективності господарського законодавства й економіки.

Під ефективністю господарського господарства слід розуміти наявність очікуваного (планового) результату від упровадження законодавства в конкретній сфері господарювання, досягнення поставленої в конкретний термін за рахунок реалізації оптимальних правових засобів. Зміст ефективності господарських

законів включає комплекс професіонального розроблених правових засобів для становлення радикальної економічної основи в цілях піднесення виробництва, насичення внутрішнього національними товарами, соціального захисту громадян, завоювання зарубіжних ринків, світового економічного впливу, кваліфікованої роботи апарати управління. Господарське законодавство зобов'язано забезпечити виробництво на сучасному технічному рівні експорт виробів і продукції, збагачення. Законодавча ефективність в економіці досягається як за рахунок оптимального змісту законів і мінімізації негативних наслідків при їх реалізації, так і за наявності конструктивного економіко – правового механізму із забезпечення виконання урядових, галузевих і регіональних цільових програм.

Аналіз наслідків реалізації господарського законодавства, станом економіки в країні, впливу законодавства на розвиток національного підприємства показав, що низька законодавча ефективність у господарюванні обумовлена певними причинами. Це – непрофесіоналізм при ініціюванні та розроблені законодавчих проектів з економічних питань, відсутність конструктивного механізму забезпечення виконання законодавства, невміння використовувати законодавства суб'єкта економіки. Господарське законодавство стало підтримуючим чинником у розвитку економіки. Зазначені причини спричинили невдачі, прорахунки й помилки в національній економічній політиці. У законодавстві від 18.03.2004 року. «Про державні цільові програми» відсутнє законодавче забезпечення реалізації програм, відповідальність за їх виконання. У цьому важливому законі, що визначає виконання загальнодержавних і інших програм розвитку економіки, не має законодавчої економічної основи, що ускладнює та віддаляє практичну реалізацію програм. Цей закон може поповнити кількість неефективних законів, оскільки в ньому вихолощено законодавчу суть, відсутній правовий зміст державних вимог і вказівок [1]. Державну цільову програму неможливо виконати без економічного обґрунтування, правового та фінансового забезпечення. Через це не реалізовано багато корисних державних програм республіканського та регіонального значення. Конструктивна державна цільова програма являє собою комплекс заходів, реалізація яких поліпшить результативність конкретної сфери діяльності в певний час. У такій програмі слід указати суть ефективних заходів, термін їх реалізації виконавців, а також відповідальність за невиконання заходів і зобов'язання відшкодувати збитки від не виконання заходів з вини виконавців.

У цілях підвищення ефективності економіки слід визначити конструктивну модель розробки господарського законодавства, яка повинна включати такі етапи: початковий, перехідний і завершальний. Основою моделі зобов'язано бути продуктивне господарське законодавство, що визначає напрями, засоби та способи забезпечення розвитку економіки виробництва; формування радикальних економічних процесів становлення підприємництва; закріплення господарсько – правової відповідальності суб'єктів економіки.

На початку етапі перетворення законодавства необхідно визначити основні шляхи, засоби й методи економіко – правового реформування кожної сфери господарської діяльності. Цілі, завдання та функції цього періоду повинні законодавчо забезпечити виконання на початковій стадії урядових, галузевих і регіональних програм соціально – економічного реформування України. Законодавство необхідно класифікувати за сферами (галузями) господарювання з урахуванням зарубіжного досвіду й адаптації до європейського права. В умовах перехідного періоду слід урахувати законотворчі помилки і прорахунки, що мають місце в законодавстві початкового етапу, розробити заходи з усунення негативних наслідків при реалізації законів. Така аналітична робота під силу лише високопрофесійним фахівцям (юристам, економістам, фінансистам). У розвинених державах має місце зворотний зв'язок з моменту (часу) дії закону про його реалізацію в економіці. При шкідливій дії закону в ньому терміновому порядку вносять зміни або скасовують його. Наявність достовірної оперативної інформації про шкоду (користі) законів в економічних процесах дозволяє професіонально управляти процесом розробки та реалізації законодавства.

Законодавство перехідного (сучасного) періоду формування правового ефективного господарювання зобов'язано бути конструктивним за змістом універсальним при реалізації. Сучасні закони повинні стати єдиним правовим документом з чітким правовим регулюванням конкретних правовідносин, економічним обґрунтуванням і фінансовим забезпеченням. У них не повинно бути вказівок уряду або іншим структурам управління про порядок реалізації законів. Закон має бути досконалим професійним нормативним актом, що не вимагає додаткового втручання (зміни або доповнення) змісту виконавчими структурами. Змінювати і доповнювати закон має право лише Верховна Рада України [2].

Господарське законодавство завершального етапу – це господарські закони без вад і прорахунків, помилок і пропусків, при реалізації яких не виникає труднощів. Високий професіоналізм при розробці господарських законів, надійні засоби забезпечення їх реалізації забезпечують стабільну ефективність економіки. Законодавство постійно повинно перебувати в русі, воно змінюється, доповнюється й удосконалюється з урахуванням поставлених цілей. Творче законодавство – це сукупність ефективного працюючих законів, що приносять користь і реалізують поставлені цілі.

Новим аспектом проблеми формування системи господарського законодавства є результативність структури Господарського кодексу України. Саме завдяки його положенням можна окреслити базові цілі, які досягаються в ракурсі спільного розвитку сфери господарювання при тому, що модель сталого розвитку може мати різні масштаби, сфери і форми аплікації.

Учені вбачають загрозу відтворенню національного господарства України у безприбутковому веденні економіки, заперечені колективної власності, неадекватних, безглузких і шкідливих економіко-правових діях з передачі в оренду окремих рекреаційно-природних територій та ресурсів. У всіх розвинутих країнах удосконалення законодавство, яке регламентує відносини у галузі господарювання, залишається традиційною метою впливу права на економіку. При цьому у цивілізованих державах засоби його досягнення відбирається з урахуванням визнаних світовим співтовариством закономірностей [3].

Отже, формування національного господарського законодавства збігається за часом зі створенням передумов стійкого «імунітету» економіки України до трансформаційних і політичних потрясінь. Доцільність орієнтації вітчизняного законодавства на тенденції циклічної закономірності спадів і підйомів економічного розвитку певною мірою зумовила визначення його ролі в забезпеченні відтворення національного господарства України.

Таким чином, для задоволення нинішніх потреб суспільства у прозорості та прибутковості господарського обігу природних ресурсів необхідне вдосконалення саме господарського законодавства. Насамперед тому, що ключовою ознакою його функцій є динамізм щодо врахування економічного стану сфери свого впливу. Коли трансформація позитивних прав у ході приватизації в пострадянських країнах відбувалася не на користь прибутковості економіки, що спричинило негативні наслідки для системи суспільного розвитку, виявилось за необхідне встановити важелі господарського правопорядку щодо виваження стримування позитивних прав власника активів, які переважають права власника природних ресурсів, що видобуваються і реалізуються поза його інтересами, прописаними в Конституції та інших законах України. Тому положення ст. 5 ГК України про межі правового господарського порядку потребують як конкретизації так і розвитку. При цьому слід, виходячи з найвищої сучасної мети, - перейти до нової якості розвитку заради збереження земної цивілізації.

Господарське законодавство України має бути складовою частиною Європейської і світової правової системи, повністю адаптованою до неї. Лише в цьому випадку воно виконає функції інтернаціонального права. Для реалізації цих цілей необхідні наступні умови:

- висококваліфіковані юристи й інші фахівці, здатні розробити професійні господарські закони;
- популяризація господарського законодавства серед суб'єктів економіки;
- професійний (європейський) парламент, що складається з більшості компетентних юристів;
- конструктивний законодавчий процес, що забезпечує ухвалення корисних господарських законів;
- ефективні заходи із забезпечення реалізації з урахуванням вимог часу, цілей і завдань;
- відповідальність парламенту за збитки, заподіяні від реалізації недоброякісних законів;
- інформація про ефективність законів у процесі їх реалізації.

Для виконання зазначених умов необхідна, на мою думку, Загальнодержавна програма підвищення ефективності господарського законодавства й економіки, в якій слід закріпити поетапність підвищення їх ефективності; цілі, завдання та засоби реалізації етапів; терміни їх виконання; фінансове, кадрове й інформаційне забезпечення, відповідальність за невиконання програми.

Література

1. Закон України «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004.- № 25.- Ст. 352.
2. Регуляторна політика: нові можливості / За ред. К.Ляпіної, Д.Ляпіна і Я.Демченкові. – Київ: Інститут конкурентного суспільства, 2004.–170 с.
3. Юлдашев О.Х. Проблеми вдосконалення регуляторної політики. - К.: Парламентське вид-во, 2005.-360 с.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОРЕНДИ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Фальштинський І.В.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Чорнопишук Т.І.

Розглянуто роль та значення оренди в системі економічних відносин власності на землю в сільському господарстві. Наведено основні напрями вдосконалення оренди земель сільськогосподарського призначення.

Вступ. Трансформація донедавна існуючої системи земельних відносин – це об'єктивний процес, зумовлений необхідністю розв'язання гострих суперечностей між досягнутим рівнем розвитку продуктивних сил і системою виробничих відносин, сформованих на суспільній формі власності на землю. В останні роки в Україні найбільш дієвим інструментом формування оптимального розміру землекористування сільськогосподарських товаровиробників, сприяння залученню інвестицій у галузь є оренда.

Мета статті - дослідити процеси формування та розвитку оренди як форми реалізації економічних та юридичних прав на земельні ділянки, особливо сільськогосподарського призначення.

Постановка проблеми. Вдосконалення формування сталого аграрного землекористування на основі розвитку орендних відносин сприяє створенню ефективної системи господарювання в сільському господарстві та розвитку вільного підприємництва. Відповідно, ці питання є актуальними і відображаються у економічних дослідженнях вітчизняних теоретиків та практиків - аграрників. До числа провідних вчених дослідників даного напрямку входять: В.Я. Амбросов, П.І. Гайдучський, А.С.Даниленко, Д.С. Добряк В.М.Другак, П.Т. Саблук, В.М. Трегобчук, А.М. Третяк, А.Г. Тихонов, М.М. Федоров, В.В. Юрчишин та ін.

Однак аналіз економічної літератури, діяльності учасників орендних операцій на ринку земель, особливості функціонування сільського господарства, постійне оновлення діючої законодавчої бази дає зрозуміти, що проблема дії інституту оренди як економічного інструменту раціонального землекористування не знайшла